

Tampereen kaupungin lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi tekoälyasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

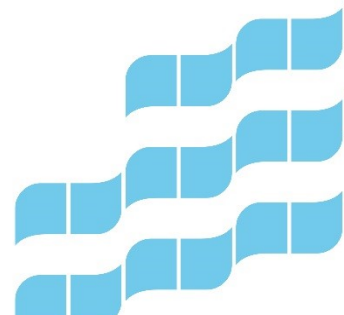
Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/17593/2024

Vastausaika päättyy: **4.12.2024**

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi tekoälyasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi. Ehdotetun sääntelyn pääasiallisena tavoitteena on toimeenpanna EU:n tekoälyasetus ((EU) 2024/1689) siltä osin kuin kansallinen toimeenpano edellyttää täydentävien säännösten antamista. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta, jossa nimettäisiin toimivaltaiset markkina- ja valvontaviranomaiset, ilmoittamisesta vastaavat viranomaiset ja keskitetty yhteyspiste. Ehdotettu laki myös antaisi markkina- ja valvontaviranomaisille valtuudet puuttua tekoälyasetuksen säästöjen rikkomuksiin, perustettaisiin seuraamusmaksulautakunta, jolla olisi oikeus määrätä vakavimmista rikkomuksista seuraamusmaksu, ja säädettäisiin täydentävästi myös ilmoitetuista laitoksista.

Esitetty ehdotus sisältää myös muutoksia nykyiseen lakiin eräiden tuotteiden markkina- ja valvonnasta (1137/2016) siten, että tekoälyjärjestelmien valvonta tulisi osaksi kyseisen lain soveltamisalaa. Näin varmistettaisiin, että tekoälyvalvonnasta vastaavilla viranomaisilla olisi riittävät toimivaltuudet tekoälyasetuksen toteuttamiseksi. Muutoksiin sisältyy myös joitakin muiden säästöjen täsmennyksiä, jotka tukevat tekoälyasetuksen vaatimusten toimeenpanoa kansallisella tasolla.

Tampereen kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

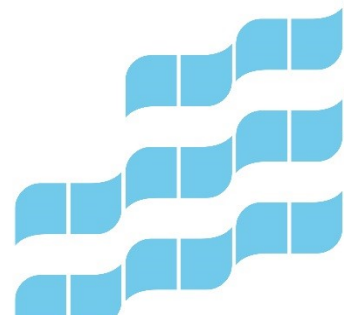

Lausuntonne koskien keskeisiä ehdotuksia

Hallituksen esityksessä markkina- ja valvontavastuuta on jaettu huomattavan usealla viranomaiselle, jotka vastaavat osaltaan toimialansa valvonnasta. Tampereen kaupunki huomauttaa, ettei viranomaisten markkina- ja valvonnalle ole määritelty vaatimuksia tai tavoitteita yhdenmukaisista toimintatavoista, tiedottamisesta tai yhdenmukaisten tietojärjestelmien käytöstä. Myös usean toimivaltaisen viranomaisen osalta vastuun- ja tehtävienjaon tulisi olla selkeästi kuvattu, ja myös määritelty miten ratkaistaan tilanteet, joissa yksiselitteisesti toimivaltaista markkina- ja valvontavastuuta ei ole löydettävissä. Yhteiskunnassa on suurten kaupunkien kaltaisia monella eri toimialalla toimivia konserneja, joiden palvelut jakautuvat usean eri markkina- ja valvontaviranomaisen vastuulle. Tampereen kaupunki pyytää jatkovalmistelussa kiinnittämään huomiota siihen, että valvonta olisi yhdenmukaista viranomaisesta riippumatta ja näyttäytyisi loogisena ja yhdenmukaisena tekoälyjärjestelmiä tarjoavalle ja hyödyntävälle organisaatiolle.

Tampereen kaupunki huomauttaa, että jotta tekoälyasetuksen toimeenpano ja toteutuminen varmistetaan, tulee sääntelyn kohteena oleville toimijoille olla tarjolla riittävästi viestintää, neuvontaa ja tukea. Ehdotetussa sääntelyssä ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota neuvonnan järjestämiseen. Liikenne- ja viestintävirastolle on osoitettu tehtäväksi tekoälyjärjestelmiä koskevan asiantuntijatuen tarjoaminen, mutta esityksestä ei käy ilmi, millaiseksi tämä tuki on suunniteltu. Kattaako se esimerkiksi kaiken asetuksen tulkintaan ja tekoälyn käyttöön liittyvien, usein vaikeasti jäsenyiden kysymysten ratkaisemiseen tähtäävän neuvonnan? Monipuolisella, laaja-alaisella ja riittävästi resurssoidulla tukipalvelulla, yleisneuvonnalla ja oikea-aikaisella viestinnällä edesautetaan asetuksen toimeenpanoa ja myös edistetään Suomen kilpailukykyä tekoälyratkaisuiden edistykseksellisenä tarjoajana.

Tampereen kaupunki kantaa huolta valvontaviranomaisten riittävästä resurssoinnista valvontatehtäviin liittyen. Lisäksi katsomme, että henkilötietojen käsittelyyn tekoälyratkaisulla

liittyy paljon neuvonta- ja ohjaustarpeita ja epäselväksi jää, että onko siihen saatavilla apua Liikenne- ja viestintävirastosta.

Lausuntonne koskien vaikutusten arviointia

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne koskien säännöskohtaisia perusteluita

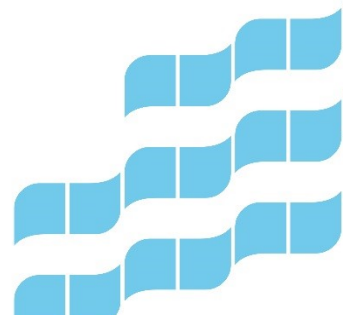
Ei lausuttavaa.

Lausuntonne koskien pykälää

Ei lausuttavaa.

Muut kommentit HE -luonnoksesta

Ehdotetussa sääntelyssä on huomioitu tämänhetkinen perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö, jonka mukaan viranomaisille, kuten kunnallisille viranomaisille, ei voi määrätä seuraamusmaksua. Asiaa koskevan säännöksen perusteluissa viitataan tietosuojalain valmisteluasiakirjoihin. Oikeusministeriö on käynnistänyt 5.12.2023 hankkeen, jonka tarkoituksena on arvioida, voitaisiinko ja millä edellytyksillä tietosuojalain säännöksiä muuttaa siten, että lain rikkomisesta voidaan määrätä hallinnollisia seuraamusmaksuja myös viranomaisille. Hankkeen yhteydessä laaditun arviomuiston päätelmissä todetaan, että asiaan tarvittaisiin uusi perustuslakivaliokunnan arvio. Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että samanlainen arvio tehtäisiin myös osana tekoälyasetuksen kansallista toimeenpanoa.

Jos organisaationne toimii tiedonhallintalain (906/2019) tarkoittamana tiedonhallintayksikkönä, mitkä ovat näkemyksenne hallituksen esityksen luonnoksen 4.2.6. kappaleeseen ”Tiedonhallinnan muutosvaikutukset” organisaationne koskevan tiedonhallinnan osalta?

Tampereen kaupunki on tarkastellut tiedonhallinnan muutosvaikutuksia oman toimintaansa tiedonhallintayksikkönä. Tiedonhallintalaki velvoittaa laatimaan tiedonhallintaan kohdistuvien muutosten arvioinnin mm. tilanteessa, jossa muualla laissa säädettyihin tiedonhallintaa koskeviin vaatimuksiin tulee muutoksia. Näin ollen kunnan tulee tarkastella eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta ehdotetun lain ja EU:n tekoälyasetuksen vaikutusta tiedonhallintamallin kokonaisuuteen. Tekoälyjärjestelmän käyttöönottajana tulee tarkastella ratkaisua suhteessa tiedonhallintamallin kokonaisuuteen mm. järjestelmiä koskevien tietojen hallinnan sekä järjestelmiä koskevien tietoturvasuojavaatimusten ylläpidon ja toteuttamisen osalta (mm. lokitietovaatimukset).

Toimiiko organisaationne tai edustamanne yritys tekoälyasetuksen tarkoittamana toimijana, ja jos toimii, millä tavoin katsotte, että asetus ja ehdotettavat lait vaikuttavat organisaatioonne tai yritykseenne?

Ei lausuttavaa.

